

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. VI. An Deus cognoscat se in creaturis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

aliam qua se videat, aliam qua creaturas, solum vult Deum verè & in re nullam habere scientiam creaturarum, quæ etiam realiter non sit scientia Dei, & ad ipsam incretam Essentiam terminetur. Quo etiam modo explicandus est S. Thomas, dum negare videtur Deum videre creaturas in seipsis.

SECTIO SEXTA.

Vtrum Deus cognoscat se in creaturis.

I. Non est necessarium ut illud per quod aliud cognoscitur, sit cognitio semper perfectius.

RESPONDETUR affirmativè: ita P. Erice hic, d. 4. cap. 2. & alii. Ad probationem notandum, ut aliquid cognoscatur in alio, non esse necessarium ut id per quod cognoscitur aliud, est- que hoc sensu objectum formale respectu illius, sit altero perfectius, aut illud formaliter vel eminenter contineat, cum & effectus cognoscatur in causa, & causa in effectu, ac Deus in quovis actu creato illum representante. Ut ergo unum cognoscatur in alio, sufficit quod habeat necessariam cum illo connexionem, ipso enim facto, quod sit terminus ordinis illius transcendentalis, potest per illud manifestari. Hoc ergo est unum cognosci in alio, nempe ut cognitio directè & immediatè feratur in rem aliquam, & ratione illius cognitæ tendat in aliam, quæ cum illâ essentialiter habet connexionem.

II. Ostenditur, Deum cognoscere se in creaturis.

Probatur itaque Conclusio: creaturæ omnes dicunt ordinem transcendentalem ad Deum, imò aliquæ, non generali tantum ratione, effectuum exempli gratiâ, ad causam, sed peculiari modo cum Deo connectuntur, ut actio per quam solus Deus aliquid producit, item visio Dei, & alia hujusmodi, quæ singulari quadam ratione Deum respiciunt; ergo sicut Angeli & Beati possunt in his & aliis Deum cognoscere, ita & Deus in iisdem cognoscere poterit seipsum.

III. Deus videndo relationem transcendentalem quam ad eum dicunt creaturæ, necesse est in eis cognoscere se.

Confirm. Deus, cum videat res sicuti sunt, videt ordinem transcendentalem creaturæ ad Deum ut ordo transcendentalis est: sed implicat ordinem transcendentalem videri ut talem, quin videatur illius terminus: ergo Deus videndo creaturas essentialiter dicentes ejusmodi ordinem ad Deum, necessariò cognoscit se in creaturis. Sicut supra diximus Beatos videntes Omnipotentiam Dei, ut Omnipotentiam, necessariò in illâ cognoscere creaturas. Confir. secundò: nam saltem cognitio comprehensiva alicujus rei cognoscit necessariò illius terminos, cum cognoscere ea debeat, non solum quæ formaliter sunt in re illâ; sed quæ eminenter: sed Deus comprehensivè cognoscit creaturas: ergo. Quod argumentum in his maximè rebus urget quæ peculiariter Deum respiciunt ut causam, objectum &c. quales sunt actio, visio, & alie ejusmodi.

IV. Deum cognoscere se in creaturis, nullam in eo arguit imperfectiorem.

Dices: talis cognitio est imperfecta, ergo Deo non tribuenda. Resp. non esse imperfectam positivè, seu verè & realiter in se continere imperfectiorem, sed ad summum est imperfecta negativè, seu præcisivè, id est, non omnem in se formaliter includens perfectionem: hujusmodi autem imperfectio negativa Deo non repugnat: sic enim scientia qua cognoscit Petrum solum, non est scientia formaliter, qua cognoscit omnia: sicut nec Potentia formaliter, qua potest producere equum, est formaliter potentia qua potest producere Angelum, & tamen neutra arguit ullam in Deo imperfectiorem: argueret quidem, si ita haberet scientiam Petri, ut non haberet, scientiam Pauli, & aliarum rerum, aut potentiam productivam equi, & non Angeli. Quod autem præcisivè in ordine ad conceptus

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. I.

nostros sit vel potentia, vel scientia unius, non alterius, nullam arguit imperfectiorem. Sic etiam in presenti, si Deus ita cognosceret se in creaturis, ut nullam aliam haberet sui scientiam, non esset Deo tribuenda hæc cognitio: cum autem eadem realiter scientia cognoscat Deum etiam in seipso, habet omnem perfectionem possibilem, nec est cur Deum dedecet.

Dei Scientia realiter habet omnem perfectionem possibilem.

Sic Deus videns actum alicujus hominis quod cognoscit multos homines confusè, vel etiam solum Petrum, licet in his actibus non cognoscat nisi solum Petrum, vel multitudinem confusam, simpliciter tamen non potest Deus dici cognoscere solum Petrum, vel habere confusam cognitionem multorum hominum. Quamvis namque per hoc medium cognitio non feratur distinctè in illam multitudinem hominum, nec nisi in Petrum; simpliciter tamen illa cognitio fertur in illam hominum multitudinem distinctissimè in seipsis, & non ad Petrum solum, sed ad omnes omnino homines. Unde absolute falsum est dicere, Scientiam Dei esse cognitionem confusam illorum, aut esse cognitionem solius Petri; hoc enim dicit negationem claritatis, & cognitionis reliquorum.

V. Deus multitudinem confusam non cognoscit confusè.

Dei cognitio cujuscumque rei est distinctissima.

Unde absolute falsum est dicere, Scientiam Dei esse cognitionem confusam illorum, aut esse cognitionem solius Petri; hoc enim dicit negationem claritatis, & cognitionis reliquorum.

Dices secundò, sequi, Deum cognoscere se probabiliter & obscure: ponamus enim actum aliquem probabilem elicitem ab homine de Deo, qua dicit, Deus est, est Omnipotens, Trinus & Unus, &c. Deus secundum nos, cum videat hunc actum comprehensivè, videt objectum hujus actus, & consequenter se in eo probabiliter, cum actus sit solum probabilis, ut supponimus. Resp. Deum evidentissimè scire, hunc actum representare Deum probabiliter, seu essentiam illius esse ut representet Deum, & probabiliter assermet eum esse; hoc autem potest evidenter sciri, cum essentia cujusque rei sciri possit: sicut enim Deus verissimè novit actum falsum, & tamen inde non errat; ita clarè novit actum obscurum esse obscurum, & actum probabilem certissimè scit esse probabilem. Unde in Scientiâ Divinâ nulla est incertitudo, nec obscuritas, sed summa certitudo & claritas.

VI. Deus nihil cognoscit probabiliter aut obscure.

Dices tertio: Sequi, Deum cognoscere se præcisivè: si enim se cognoscat in creaturis, solum cognoscit se in quantum relucet in creaturis: sed in creaturis non relucet Trinus, sed tantum Unus; Deus enim non operatur ad extra ut Trinus, sed tantum ut Unus: ergo. Resp. Licet præcisè cognitio divina, quam de se habet Deus in quantum relucet in creaturâ, tanquam terminus ordinis transcendentalis, quem ad Deum dicunt res creatæ, non sit cognitio Dei ut Trini, nulla tamen in hoc est imperfectio, nec limitatio, quia realiter loquendo, eadem scientia Dei est cognitio, & clarissima representatio Trinitatis: sicut licet cognitio ut terminata ad Petrum, non sit cognitio Pauli, nulla tamen in hoc est imperfectio & limitatio, cum realiter loquendo, eadem cognitio extendatur ad Paulum & res alias, ut latius dictum est numero quarto.

VII. Dicitur sine incommodo possit, Deum cognoscere se præcisivè.

Dices quarto: Hinc sequi, Scientiam Dei esse abstractivam. Respondetur: si per scientiam abstractivam intelligatur pure abstractiva, seu quæ non sit simul realiter intuitiva; hanc scientiam non esse abstractivam. Sin verò per abstractivam intelligatur tantum cognitio mediata: inprimis dico, hanc scientiam esse realiter intuitivam creaturarum, & abstractivam respectu Dei. Deinde, scientia Dei etiam respectu ipsius Dei, est simul abstractiva & intuitiva; abstractiva, prout cognoscit se Deus in creaturis; & intuitiva respectu ejusdem Dei, prout cognoscit se immediatè in seipso.

VIII. Possit sine scientia Divina dici abstractiva.

K

Hinc

IX.

Hinc apertè constat, cur actus aliquis esse simul possit intuitivus, & abstractivus, non tamen clarus & obscurus, aut etiam certus & incertus: obscurus enim & incertus in conceptu suo intrinseco dicunt negationem claritatis & certitudinis; obscurus quippe, ut Disputatione 50. Logicæ, sect. 5. ostendi, dicit negationem claritatis; est enim obscuritas exigua lux cum negatione majoris; & idem est de incertitudine, quæ similiter omnem certitudinem excludit.

SECTIO SEPTIMA.

Vtrum Deus cognoscat se ex creaturis.

I. Quid sit, utrius cognoscat se ex alio.

RECOLENDUM id quod supra Disp. 18. sect. 2. observavi; nempe, quid sit unum cognosci ex alio: quod licet aliqui ita explicent, ut actu quo unum cognoscitur ex alio, dicat Deus: Angelus habet ordinem transcendentalem ad me, ergo ego existo; in quo actu, quamvis unico & indivisibili, includitur illatio formalis; alii nihilominus actum, quo unum cognoscitur ex alio, huiusmodi esse volunt; quasi dicat Deus: Quia Angelus habet relationem transcendentalem ad me, ego existo: qui actus, ut constat, est virtualiter discursivus.

II. Non omnis cognitio Dei debet ratione nostrâ esse semper perfectissima.

P. Arriaga hic, Disp. 18. sect. 4. num. 39. negat posse Deum se ex creaturis cognoscere. Ratio ejus est primò: ex creaturis enim, inquit, non potest Deus perfectè cognosci, nulla autem imperfecta cognitio est in Deo statuenda. Sed contrà: nam ipse ibidem Sect. 3. admittit, Deum se in creaturis cognoscere, & tamen hæc cognitio de Deo non est omnium perfectissima; perfectior enim ratione nostrâ est cognitio illa, quam Deus directè habet de seipso, utpote immediata, & intuitiva Dei, non abstractiva, qualem ibidem num. 3. affirmat ipse esse cognitionem illam, quam Deus de seipso habet in creaturis.

III. Sicut cognitio Dei in alio, ita cognitio ejus ex alio non arguit imperfectionem.

Sicut ergo hic ab ipso, & ab omnibus, qui Deum in creaturis cognosci posse affirmant, respondetur, cognitionem illam sui, quam Deus habet in creaturis, esto non habeat formaliter omnem perfectionem possibilem, non tamen esse imperfectam positivè, sed tantum præcisivè, quia nimirum eadem cognitio realiter identificatur cum cognitione intuitivâ, quam Deus immediatè habet de seipso, idem dici potest de cognitione Dei ex creaturis. Sicut omnes dicunt cognitionem, quam Deus habet Petri in actu creato, solum Petrum representante, quamvis formaliter, ex vi hujus modii, ad solum Petrum terminetur, non tamen positivè, sed præcisivè tantum esse imperfectam, id est, ut sic formaliter non continere omnem perfectionem possibilem. Ut tamen non sit imperfecta positivè, sufficere aiunt, quòd à parte rei identificetur cum cognitione rerum omnium, qualis, realiter loquendo, est omnis cognitio Dei.

IV. Ostenditur, si possit Deus cognosci in creaturis, posse eum etiam cognosci ex creaturis.

Respondet num. quadragesimo, disparitatem esse; dum enim, inquit, cognoscitur Deus in creaturis, cognoscitur perfectè objectum primum illius actus, nempe creaturæ: at verò in cognitione Dei ex creaturis, objectum formale intrinsecum, & proprium illius actus est Deus, sicque objectum intrinsecum primum cognoscitur imperfectè. Contrà: si objectum aliquod minus perfectè cognitum, arguat imperfectionem in actu, perinde est sive sit objectum formale, sive materiale; utrumque enim æqualiter refundit imperfectionem

in cognitionem. Re tamen verâ, nec unum nec alterum arguit imperfectionem in cognitione Dei, quæ, licet præcisivè, seu quantum ad hoc medium, non representet Deum modo præstantissimo, nec habeat omnem perfectionem possibilem, realiter tamen identificatam secum habet cognitionem, quæ Deum perfectissimè cognoscit.

Arguit secundò ibidem, num. 42. Huiusmodi scientia qua Deus se cognosceret ex creaturis, esset omnino otiosa, cum enim se immediatè in seipso cognoscat, modòque perfectissimo, cui bono alia in eo statuitur scientia, quæ sibi multò minus perfectè denuo innotebit? Contrà primò: cur ergo præter perfectissimam illam scientiam, quæ se immediatè & comprehensivè Deus cognoscit in seipso, tribuit ipse Deo aliam imperfectiorem, quæ se abstractivè cognoscit in creaturis. Certè si citra superfluitatem detur Deo scientia sui in creaturis, ægrè ostendetur scientiam quam sibi habet ex creaturis, esse superfluum. Contrà secundò: in Christo, & Beatis statuunt Theologi Scientiam etiam infusam, quamvis nihil per eam cognoscant, quod non cognoscunt per scientiam beatam. Idem est de scientia acquisitâ, & experimentalis in Anima Christi. Ratio ergo, cur hæc scientia, quæ se Deus cognoscit ex creaturis, non sit superflua, est, quia intellectum perfectissimum decet omnino cognitio, quæ imperfectionem in se non involvit.

V. Scientia qua Deus se cognosceret ex creaturis, nec otiosa esset, nec superflua.

Arguit tertio: Si Deus rem aliquam ex medio imperfectiore scire posset, ejus cognitio errori foret obnoxia: ex actu namque probabili, quo dicit quispiam, Petrus currit, Petro tamen non currente, ex illo, inquam, actu cognitio oriatur in Deo hic actus, Petrus currit, qui tamen est falsus. Sed contrà: idem enim argumentum fieri posset de cognitione in creaturis, quam tamen Deo tribuit P. Arriaga. Contrà secundò: saltem Angelus, aut Beatus potest aliquid ex medio imperfectiore cognoscere, non tamen propterea vel hic vel ille fallitatis, aut erroris periculum incurrit.

VI. Ex cognitione rei alia sua ex medio imperfectiore, cognitio Divina non est erroris obnoxia.

Respondetur itaque, quantumvis Deus vel in medio imperfectiore, vel ex illo rem aliquâ cognoscat, cognitionem ejus nihilominus nullo modo esse fallitati obnoxiam: cum enim per scientiam, vel immediatam rerum omnium in ipsis, vel quam illarum habet in seipso, perfectissimè sciat Deus, quo pacto se habeat unumquodque objectum creatum, ab hac regulatur omnis alia inferior, ratione nostrâ, cognitio. Cum ergo per scientiam illam perfectissimam sciat Petrum non currere, implicat ut ex vi illius mediæ judicet ipsum currere, quantumvis Petrum tunc, & ejus cursum occasione illius actus representet: alioqui haberet pugnantia judicicia, & assensum præberet contradictorius. Sicut dum Solis radios inspicimus scio eum lucere, quantumcumque dicat mihi quispiam solem non lucere, licet ex vi illius locutionis solem, & negationem lucis ab eo productæ concipiam, judicare tamen nequeo, cum tunc non lucere.

VII. Ostenditur, Divinam cognitionem non esse obnoxiam fallitati.

Scientia, quam Deus habet rem in seipso, regulatur alia ipsius cognitio.

Argumentantur alii quartò: Si Deus possit se ex creaturis cognoscere, daretur in eo discursus virtualis. Concedo totum: sect. enim sequente ostendam, nihil in hoc esse incommodi, & discursum virtualem posse in Deo reperiri.

VIII. Discursus virtualis non est illa, qua minus Deus se cognoscat ex creaturis.